

Kraków bez plastiku - rekomendacje dla szkół i placówek

2019-05-22

10 kwietnia 2019 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła uchwałę nr XIII/233/19 w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w zakresie przeprowadzenia akcji „Kraków bez plastiku”. Poniżej pismo Dyrektor Wydziału Edukacji Ewy Całus do dyrektorów szkół i placówek.

Szanowni Państwo Dyrektorzy,

10 kwietnia 2019 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła uchwałę nr XIII/233/19 w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w zakresie przeprowadzenia akcji „Kraków bez plastiku”. [Dokument można pobrać tutaj](#).

Niezależnie od dyspozycji tej uchwały, obowiązującym aktem prawa jest także dyrektywa z 27 marca 2019 r. Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ograniczenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko, zobowiązująca nas do rezygnacji lub ograniczania użytkowania produktów wykonanych z tworzyw sztucznych, które są najbardziej niebezpieczne dla środowiska.

W Wydziale Edukacji przygotowaliśmy rekomendacje, które pomogą w przeprowadzeniu akcji „Kraków bez plastiku” w kierowanych przez Państwa Dyrektorów szkołach i placówkach. W przygotowaniu rekomendacji pomogła nam Prof. Małgorzata Grodzińska-Jurczak wraz z pracownikami Zespołu Ochrony Przyrody i Edukacji Środowiskowej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz studentami Wojciechem Dybkiem i Anną Jurczak, współkoordynatorami w projekcie Nie!DlaPlastiku, którego inicjatorem jest Pani Profesor, jak również członkowie Grupy aDaSie i Pani Elżbieta Gierek, nauczycielka biologii i przyrody. Rekomendacje przedstawiam poniżej.

1. Plastikowe i/lub styropianowe pojemniki, naczynia, kubki, sztućce i słomki wykorzystywane w szkole powinny być **zastępowane produktami wielokrotnego użytku wykonanymi m.in. ze szkła, metalu, papieru lub tworzyw biodegradowalnych** (np. wyprodukowanych z drewna lub jadalnych otrębów). Dotyczy to pracy stołówek szkolnych i usług cateringowych realizowanych na potrzeby zebrań, konferencji i wydarzeń organizowanych przez Państwa placówki. W przypadku posiłków dostarczanych do szkół dla uczniów rekomenduje się wybór takich firm cateringowych, które stosują naczynia wielokrotnego użytku.
2. Wodę podawaną w plastikowych butelkach można **zastąpić wodą z kranu w szklanych dzbankach lub butelkach wielorazowego użytku** (np. zwrotnych plastikowych lub szklanych). Informacje na temat walorów picia krakowskiej kranówki można znaleźć na stronie kampanii „W Krakowie dobra woda prosto z kranu”: www.prostozkranu.krakow.pl. Rekomendujemy też montaż dystrybutorów/poidelek z wodą kranową, z których uczniowie i nauczyciele będą mogli pobierać wodę do własnych butelek wielokrotnego użytku – jest to możliwe w ramach akcji organizowanej przez Krakowskie Wodociągi.
3. W sklepikach szkolnych codziennie pakuje się tysiące obwarzanków i kanapek w woreczki foliowe, jakie można zastąpić np. papierową torebką lub pudełkiem, które ma ze sobą uczeń.

Napoje zimne sprzedawane są w plastikowych butelkach, a gorące w kubkach styropianowych. Na te kwestie **można zwrócić uwagę w umowie najmu na prowadzenie sklepu szkolnego**.

4. Szczoteczki jednorazowego użytku stosowane podczas fluoryzacji zębów można z powodzeniem **zastąpić zwykłymi szczoteczkami przynoszonymi z domów przez uczniów** lub jeśli jest taka możliwość – drewnianymi szczoteczkami (np. bambusowymi) z ekologicznym włosiem.
5. Zachęcamy do realizowania na co dzień **proekologicznych inicjatyw edukacyjnych promujących wśród uczniów ograniczanie zużycia plastiku i segregację odpadów**, np. konkursów (które mogą dotyczyć chociażby pomysłów uczniów na ograniczenie plastiku w szkole i w domu czy też obliczania ilości odpadów z tworzyw sztucznych – w tym przypadku można skorzystać z internetowego kalkulatora plastikowych odpadów Omni Calculator – www.omnicalculator.com), wspólnego przygotowywania eko-posiłków, udziału w akcjach antyplastikowych (np. Nie!DlaPlastiku – www.niedlaplastiku.pl) czy organizowania wycieczek (np. do Centrum Ekologicznego Barycz). Rekomendujemy również udział szkół w projekcie Miejskie Przedsiębiorstwa Oczyszczania „Krakowskie szkoły najlepiej segregują odpady” (więcej informacji: www.mpo.krakow.pl/najlepiej) w ramach którego szkoły są wyposażane w pojemniki do segregacji odpadów oraz materiały dydaktyczne, a nauczyciele mogą brać udział w specjalistycznych szkoleniach. Ciekawe materiały edukacyjne do wykorzystania przez Państwa można znaleźć także na stronie prowadzonej przez Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”: www.ekokalendarz.pl/pakiety-edukacyjne.
6. Zastępujemy kupowanie na potrzeby zajęć przedmiotów z tworzyw sztucznych (takich jak plastikowe słomki, patyczki) materiałami naturalnymi, które nie szkodzą otaczającemu nas środowisku. Z kolei kubeczek na wodę podczas malowania farbami można zastąpić szklanym słoikiem. Proponujemy **„kreatywny recykling”** wykorzystujący ponownie na pozór już niepotrzebne odpady.
7. Przy okazji wspominamy także o **ograniczeniu zużycia papieru** – drukowaniu tylko naprawdę niezbędnych dokumentów, zmniejszaniu czcionki lub marginesów wydruku, druku dwustronnym, ograniczaniu kserowania. W miarę możliwości warto także kupować do drukarek i kserokopiarek ekologiczny papier makulaturowy.
8. **Rekomendujemy jako pomoc dydaktyczną** zakup do bibliotek książek Arety Szpury „Jak uratować świat. Czyli co dobrego zrobić dla planety” oraz Katarzyny Wągrowskiej „Życie Zero waste. Żyj bez śmieci, żyj lepiej”.
9. Kluczowa jest współpraca z rodzicami i opiekunami oraz dotarcie do nich z informacjami dotyczącymi konieczności ograniczania zużycia plastiku w życiu codziennym. Rodzice wraz ze swoimi dziećmi mają realny wpływ na ilość zużywanego plastiku kupując dzieciom np. torby ekologiczne zamiast plastikowych worków, pakując śniadania w pudełka śniadaniowe wielokrotnego użytku czy też oprawiając podręczniki i zeszyty w papierowe okładki. Warto zwrócić uwagę na materiały z jakich są wykonane przybory do pisania i ich przechowywania (np. piórniki) zastępując te wykonane z tworzyw sztucznych drewnianymi lub wykonanymi wspólnie

na zajęciach z niepotrzebnych ubrań, np. jeansów. Tego typu pomysły w szkole można zebrać w program lub konkurs „**Zero plastiku w plecaku**”.

10. Rodzice zwrócili nam uwagę na to, że wymagamy papierowej wersji książki na lekcji, choć wiele lektur jest dostępnych w formie darmowych e-booków np. w bibliotece internetowej Wolne Lektury, dlatego powinniśmy pozwalać również na elektroniczne wersje książek. Świetną inicjatywą są organizowane **kiermasze książek**, promujące wśród uczniów kupowanie używanych lektur i publikacji.

Liczę, że opracowane przez nas rekomendacje okażą się pomocne, sądzą jednak, że znacznie więcej ciekawych proekologicznych pomysłów pojawi się w Państwa jednostkach. Informuję równocześnie, że skierowałam także pismo do Dyrektora Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa – Oddział Terenowy w Krakowie z prośbą o rozważenie zmiany w zakresie pakowania produktów spożywczych dostarczanych do szkół, polegającej na zastąpieniu opakowań plastikowych opakowaniami bardziej przyjaznymi środowisku.

W związku ze zobowiązaniem Prezydenta Miasta Krakowa do przedstawienia Radzie Miasta Krakowa informacji na temat przeprowadzonych działań **proszę o przesłanie informacji jakie działania zamierzacie Państwo zrealizować na adres Wydziału Edukacji: ek.umk@um.krakow.pl w terminie do 17 czerwca 2019 r.** Mam na uwadze również liczne akcje i inicjatywy już dotąd przez Państwa w tym obszarze realizowane, o przesłanie informacji na ich temat również proszę. Informacja zarówno o dotąd realizowanych inicjatywach i Państwa nowych zamierzeniach posłuży do sformułowania katalogu dobrych praktyk w tym zakresie.

Z góry dziękuję za zaangażowanie.

Z wyrazami szacunku,

Ewa Całus

Dyrektor Wydziału Edukacji